

JOHANNEKSEN EVANKELIUMI

(jatkoa)

Pekka Ervastin esitelmä 31.1.1926

Kaanan häistä, joista kerrotaan lyhyesti ja katkelmallisesti Johanneksen evankeliumin toisessa luvussa, piti meidän tänään antaa mystillinen eli okkultinen tulkinta. Ja viime kerralla jo kysyimme, minkätähden olemme oikeutetut antamaan mystillisen tulkinnan tälle kertomukselle, ja silloin vastauksessamme viittasimme siihen, että Johanneksen evankeliumi on mystillinen evankeliumi. Sen evankeliumin kirjoittaja tuntee kreikkalaisen filosofian, kreikkalaisia mysterioita ja puhuu tässä evankeliumissa Kristuksen mysteriosta. Sentähden on luonnollista, että tätä evankeliumia on luettava ymmärryksellä.

Mutta sitten vielä, niinkuin viime kerralla myös jo teimme, voimme nähdä heti seuraavasta kertomuksesta, jossa puhutaan Jeesuksen temppelin puhdistamisesta, että siinä itse asiassa Jeesus itse kääntää puheen äkkiä toiseen asiaan. Kun hän on puhdistanut temppelin ja farisealaiset kysyivät, mitä tunnusmerkkejä hän antaa, kun tällä tavalla tekee, niin Jeesus sanoo, että hän rakentaa temppelin kolmessa päivässä, jos sen hävittävät. Ja sitten hän ei puhukaan kivisestä temppelistä, vaan omasta ruumiistaan. Tämä Jeesuksen antama tulkintahan muuttaa silloin kertomuksen toisenlaiseksi, mystilliseksi.

Mutta nyt huomaamme kyllä, että kertomus temppelin puhdistamisesta esiintyy toisissakin evankeliumeissa. Sentähden voimme kysyä, oliko siinä jotakin historiallista perää, onko Jeesus mahdollisesti todella sillä tavalla puhdistanut temppelin Jerusalemissa. Ja vaikka, niinkuin viime kerralla huomautin, tämä kertomus näin esitettynä tekee epäesteettisen ja Jeesuksen opin siveellistä kantaa loukkaavan vaikutuksen, niin siinä saattaa kuitenkin olla tosi tapaus takana.

Jos hieman ajattelemme Jeesuksen esiintymistä Palestiinassa, jos koetamme asettua hänen tunnelmiinsa ja siihen historialliseen ympäristöön, mikä silloin vallitsi, silloin ymmärrämme, että Jeesus saattoi ajatella ja tuntea näin: ihmiset, he etsivät ja ovat aina etsineet jotakin, he ovat aina aavistaneet, että on jumalallisia asioita. Sentähden he ovat ottaneet vastaan, kun heidän vanhemmat veljensä, viisaimmat heidän joukostaan, ovat antaneet heille uskontoja: he ovat ymmärtäneet, että on jumalallisia voimia, on jumalallinen järki ja tajunta, jumalallinen henki tämän elämän takana. Mutta heidän uskontonsa aina jäykistyy muotoihin, heidän pappinsa muuttuvat sieluttomiksi ihmisiksi, jotka aina toistavat, mitä kirjoissa sanotaan, he eivät itse pyri mihinkään yhteyteen Jumalan kanssa, vaan istuvat Moseksen istuimella ja estävät toisia ihmisiä menemästä sisään, jotka haluavat. Ja luonnollista on myös, että ihmiset, kun he tahtovat päästä jonkinlaiseen yhteyteen näkymättömän maailman kanssa, ovat aivankuin helpoittaakseen tämän sisäisen vaatimuksen täyttymistä rakentaneet itselleen semmoisia huoneita, joissa kokoonnutaan kuuntelemaan toisten opetuksia, ovat rakentaneet itselleen temppeleitä, joissa yrittävät palvoa Jumalaansa. Tämä on luonnollista, sillä joskin kesäisenä aikana ihmiset voisivat olla ulkona, niin lämpimissäkin maissa on sadeaika, jolloin ei voi olla taivasalla. Sentähden on hyvä olla temppeleitä, joissa kokoonnutaan ja käännetään mieli taivaallisten asioiden puoleen.

Näin Jeesus voi ajatella. Sentähden häntä hengessä luonnollisesti loukkasi syvästi, että näitä temppeleitä ei käytetty oikein: kaikki papit eivät pyrkineet yhteyteen Jumalan kanssa ja niissä kiellettiin semmoisten esiintymästä, jotka eivät kuuluneet pappissäätyyn. Juutalaisten synagogissa saattoi kyllä vapaammin puhua kuin meidän kirkoissamme, mutta ei kuitenkaan niin vapaasti, ettei sellaista ihmistä, joka olisi kokenut enemmän jumalallisia asioita ja niistä tahtonut puhua, olisi voitu loukata ja vainota, joskaan ei temppelissä, niin heti perästä päin. Jeesus ajatteli, että semmoisen temppelin pitäisi olla, joka olisi kokonaan

annettu Jumalalle, jossa ei muuta ajateltaisi kuin totuutta ja Jumalaa ja pyrkimystä totuuteen. Nyt näissä juutalaisten tempelien esikartanoissa oli lisäksi rahanvaihtajia ja kaikenlaisia kaupustelijoita. Jeesuksen mieleen tuli – tähän oli hänen esiintymisensä alussa – „minä julistan, että tämä huone on oleva pyhä, totuudelle ja Jumalalle pyhitetty, tässä ei saa olla mitään muuta!“ Silloin me voimme ymmärtää, että hän antoi aivankuin käsinkoskettavan esimerkin: „pois kaikki turhuus tästä, olkoon tämä pyhitetty minun Isälleni!“

Meidän ei pidä ihmetellä niin kovasti tätä tunnelmaa Jeesuksen esiintymisen aikoina. Me muistamme, mitä eräs ihminen meillä, joka tunnontarkasti koetti seurata Jeesusta Kristusta, muutamia vuosia sitten pani toimeen. Tämä oli Arvid Järnefelt. Hän meni useampaan kirkkoon ja sanoi: „nyt julistan nämä kirkot Jumalan omaisuudeksi, julistan ne vapaiksi! Nyt ei näissä enää pidä kaikua määrätyitä puheita ja sanoja, vaan näissä pitää kuulua Kristuksen todellinen oppi. Nyt puhuttakoon näissä niin, että ne todella ovat pyhitetyt Herralle!“

Me voimme ymmärtää tämmöistä tunnelmaa. Tietysti ajattelemattomat nauroivat Järnefeltille kuten Jeesuksellekin, mutta uskon myös, että oli niitä, jotka ymmärsivät Järnefeltiä; joskaan he eivät olisi aivan hyväksyneet hänen menetelmäänsä, niin he ymmärsivät hänen tunnelmaansa, sitä henkistä taustaa, mikä hänessä vaikutti. Hän ajatteli: minkätähden meillä pitää olla näitä suuria, kauniita taloja, eikä niissä saa puhua totuutta? Minkätähden minun, joka olen koettanut seurata Kristusta vuosikausia, pitää puhua joissakin nurkkahuoneissa, kun Helsingissä on suuria, komeita rakennuksia, jotka pitkin viikkoa seisovat tyhjinä ja joissa voisi puhua juuri Kristuksen todellista oppia, niin että kaikki ihmiset saisivat kuulla? Nyt ihmisiä, jotka käyvät kirkoissa, pidetään aina pimitetyssä mielentilassa. – Tähän oli Järnefeltin tunnelma, ja samansuuntainen oli myös Jeesus Natsarealaisen ollut.

Sillä tavalla siis voisimme ymmärtää Jeesuksen temppelin puhdistamista realistisena tapahtumana. Mutta hänhän tässä kertomuksessa sen muuttaa sitten toiseksi, sillä sanotaan, että hän puhuikin ruumiinsa temppelistä. Hän siis silloin siinä puheessaan julistaa, että ihmisen ruumis on Pyhän Hengen temppeli, se temppeli, jossa Jumalaa on palveltava. Ja silloin me myös ymmärrämme erinomaisen hyvin symbolisena kuvauksena koko tämän kertomuksen temppelin puhdistamisesta. Kun tämä meidän näkyvä persoonallisuutemme on Pyhän Hengen temppeli, silloin siinä tietysti pitää Jumalan, Isän, olla Jumalana ja ihmisen pitää olla Isän Poikana. Ihmisen Jumalan Poikana, Jumalalle kuuliaisena, pitää olla se, joka hallitsee siinä temppelissä, eikä kaikenlaiset eläimet ja rahanvaihtajat. Pois tästä inhimillisestä ruumiista eläimelliset himot ja halut! Ihminen, joka tahtoo tehdä ruumiistaan Pyhän Hengen temppelin, ajaa vaikka ruuskalla pois kaikki himot, paheet ja itsekkäät ajatukset, rahan-vaihtaja-ajatukset, kauppias-ajatukset, jotka tähtäävät hänen omaan, persoonalliseen menestykseensä maailmassa, rikkauteen ja kunniaan. „Pois kaikki semmoiset ajatukset“, sanoo Jeesus, „puhdistakaa temppelinne, sillä teidän ruumiinne on Jumalan temppeli; silloin Ihmisen Poika voi siinä hallita; silloin ihminen itse järkevänä olentona, Jumalan palvelijana, voi hallita omassa temppelissään.“ – Tällä tavalla me ymmärrämme tämän kertomuksen erinomaisena siveellisenä opetuksena.

Kun nyt käännyimme katsomaan Kaanan häitä, niin huomaamme, että meidän tulee muistaa ymmärtääksemme, että tässä on puhe mystillisistä asioista, että mysterioissa oli myös sellaisia vertauskuvallisia juhlamenoja, joita nimitettiin häiksi eli mystilliseksi avioliitoksi, ja ne kuvasivat määrättyä, korkeaa henkistä tapahtumaa. Se tapahtuma, jota tämmöiset mysteriohääät kuvasivat, on se avioliitto eli liitto, joka on syntyvä ihmisen korkeamman ja alemman minän välillä. Ihmisen ristiriitainen persoonallisuus ja hänen korkeampi Minänsä ovat yhtyvät yhdeksi harmoniseksi kokonaisuudeksi. Tämä on mystillinen

avioliitto. Ja mysterioissa, jotka ainakin myöhäisempinä aikoina, mikäli niitä tunnemme, esim. kreikkalaiset mysteriot olivat vertauskuvallisia esityksiä sisäisistä asioista, niissä vietettiin tällaisia vertauskuvallisia häitä. Eräissä kreikkalaisissa mysterionäytelmissä nimeltä _____, puhuttiin Demeteristä, joka oli „ihanan, kauniin lapsen äiti“. Sentähden kreikkalaisessa maailmassa avioliitto itse asiassa oli melkein mystillinen, se kuvasi ihmisten mielestä tuommoista mystillistä avioliittoa. Sehän on kyllä katolisessa kirkossa tehty sakramentiksi, vaikka siinä käsitetään, että itse avioliitto miehen ja naisen välillä on pyhä, mutta vanhojen käsityksessä se vain kuvasi jotakin korkeampaa pyhyttä, se oli vertauskuva.

Tämmöistä ihmisen sisässä tapahtuvaa, korkeamman ja alemman minän välistä avioliittoa kuvataan myös näissä Kaanan häissä. Se, joka johti niitä, jota tekstissä sanotaan isännöitsijäksi, on luonnollisesti silloin hierofantti, vihkiä, ja se, jota vihitään, on opetuslapsi. Tässä ei puhuta mitään morsiamesta eikä yljästä, mutta on selvää, että se, joka tässä esiintyy morsiamena ja ylkänä, on opetuslapsi, siis Jeesus Natsarealainen itse. Ne ovat Jeesuksen mystilliset häät, joita tässä kuvataan, ja isännöitsijä on hierofantti, joka vihki.

Me saamme tästä aivan selvän kuvan ja näemme, kuinka Jeesus Kristus itse asiassa aloitti uutta aikakautta. Se selviää siitä, että isännöitsijä sanoo vähän nuhdellen: „kuinka hyvää viiniä tarjotaan nyt vasta?“ Tähän kohtaan meidän täytyy kiinnittää huomiota, se selittää, mitä se on mystillisesti.

Tässä kertomuksessa puhutaan kuudesta astiasta, kuudesta pyöreästä astiasta. Kun tämän käsitämme mysterioesityksenä, voimme helposti ymmärtää, että nuo astiat, jotka olivat tyhjentyneet ja jotka olivat viinillä täytettävät, ovat jotain ihmisen ruumiissa. Kaikki, mitä tässä tapahtuu, se tapahtuu ihmisessä. Silloin voimme kysyä: mitä nuo astiat kuvaavat? Ne kuvaavat epäilemättä ns. tshakroja, sielullisia pyöriä eli lotuskukkia, niinkuin niitä myös nimitetään. Nyt tietysti tällaisen esityksen

parhaiten ymmärtää se, joka on lukenut tai kokenut, mitä nämä tshakrat ovat. Ihmisen ruumiissa, ei oikeastaan hänen karkeasti fyysillisessä ruumiissaan, vaan hänen eetteriruumiissaan, ovat nämä tshakrat olemassa. Niitä on seitsemän, joista tavallisesti puhutaan. Tshakrat ovat eetteriruumiissa olevia hienoja pyörteitä, joiden tehtävänä on välittää näkymättömän maailman voimien tuloa ihmisen fyysilliseen ruumiiseen. Me emme ollenkaan voisi olla ihmisiä, näin salaperäisiä olentoja, ellemmme olisi yhtämittäisessä yhteydessä näkymättömän maailman kanssa. Ette osaa selittää ihmisen mysteriota, jos pidätte kiinni vain tästä näkyväisestä ruumiista. Ihminen on sieluna yhteydessä näkymättömän maailman kanssa, vaikei hän tiedä siitä. Hänellä on kohtia omassa olemuksessaan, joiden läpi näkymättömän maailman elämä virtaa hänessä; niitä nimitetään tshakroiksi, lotuskukiksi. Ne ovat eri paikassa hänen ruumistaan: yksi on eetteriruumiin pinnalla sillä kohdalla, joka vastaa selkärangan alapäätä, toinen on sillä kohdalla eetteriruumiin pinnalla, joka vastaa fyysillisessä ruumiissa napaa, kolmas on kohdalla, joka vastaa pernaa, neljäs kohdalla, joka vastaa sydäntä, viides kohdalla, joka vastaa kaulaa, kuudes kohdalla, joka vastaa otsaa, seitsemäs kohdalla, joka vastaa päälakea sisällä.

Nämä tshakrat välittävät yhteyttä näkymättömän maailman kanssa. Tavallisessa, jokapäiväisessä ihmisessä ne eivät ollenkaan ole organisoidut, ne eivät pyöri sillä tavalla, kuin jossakin kehittyneemmässä olennessa. Kaikki yhteys näkymättömän maailman kanssa on tavallisessa ihmisessä hämärää ja itselleen tietymätöntä. Ne vaikutukset, mitä sellainen ihminen voi saada näkymättömästä maailmasta, tulevat enimmäkseen sen tshakran kautta, joka on navan kohdalla, ja se vaikutelma on jokin epämääräinen antipatian tai sympatian tunne, epämääräinen pelko tai epäily. Se tshakra on erikoisesti läheisessä yhteydessä sympatisen hermoston kanssa, se on ihmisille kuin alitajunnan hermostoa, ja sen kautta tuntuu näkymättömän maailman vaikutus. Kun joku sanoo, että hänellä

on pahoja aavistuksia, niin se on vaikutelma, joka on tullut näkymättömästä maailmasta, mutta ei ole päässyt muuhun kuin napatshakraan, siihen, joka vastaa aurinkoplexusta. Jos esim. ihmisessä alkaisi toimia tshakra kaulan kohdalla, niin silloin hän menisi pitemmälle yhteydessä näkymättömän maailman kanssa, mutta hän menisi hulluuteen päin silloin, jos se alkaisi toimia yht'äkkiä, sillä hän kuulisi silloin ääniä. Ja kun ihminen tulee mielisairaaksi, se alkaa sillä, että hän kuulee ääniä. Hän tietää itse, että äänet ovat toisesta maailmasta; siellä ei ole fyysillisiä ihmisiä. Se on kaulan luona oleva eetterinen tshakra, joka silloin toimii ennenaikaisesti. Jos taas ihminen joskus näkee näkyjä päivällä, silloin se on tshakra otsan luona, joka tilapäisesti toimii. Mutta tavallinen, jokapäiväinen ihminen ei ole missään tietoisessa tai puolitetuoissa tekemisessä näkymättömän maailman kanssa, vaan nämä tshakrat tavallaan välittävät tunne-elämää, niiden avulla hän tuntee voimakkaasti. Me emme voisi tuntea niin voimakkaasti esim. vihaa tai rakkautta, jollei näkymättömästä maailmasta päin tshakrojen kautta tulisi voimaa, niinkuin me sanomme, astralista voimaa. Jollei sitä tulvisi meidän eetteriseen ruumiiseemme, niin että meidän tajuntamme, joka toimii fyysisessä ruumiissa, saisi tuota voimaa itseensä, me emme voisi tuntea mitään rajusti. Hirmuinen tunteen puuska on voiman ottamista näkymättömästä maailmasta. Sentähden esimerkiksi suuri vihanpuuska voi olla vaarallinen meidän terveydellemme, niin että joitakin kohtia voi mennä rikki, joten näkymätön maailma pääsee liiksi meihin vaikuttamaan. Sentähden kaikki lääkärit tietävät, että terveydellisistä syistä ei ihmisen pidä antautua liian voimakkaisiin tunteisiin. Ihmisen täytyy oppia hillitsemään itseään, se on tie terveyteen.

Katselkaamme nyt tätä mysterioesitystä. Evankeliumissa sanotaan: kolmantena päivänä sen jälkeen – mutta se tarkoittaa: kolmantena päivänä näissä mysteriohommissa Jeesus esiintyy semmoisena, että hierofantti katselee hieman alta kulmin. Jeesus on hierofantin mielestä hieman huonosti organisoitu sielun

puolesta, toisin sanoen siis Jeesuksen tshakrat kyllä toimivat, mutta hierofantin mielestä hieman huonosti. Viini kuvaa elämää ja henkeä. Siis tshakroissa on jotain viiniä, elämää ja henkeä, mutta hierofantin mielestä huonosti ja yht'äkkiä loppuu kaikki elämä niistä. Silloin Jeesuksen äiti, ääni sanoo: „nyt ei ole mitään henkeä ja elämää näissä tshakroissa; ne eivät toimi, sillä viini on lopussa. Sinä et ole itsetietoinen olento tässä näkyväisessä maailmassa, sinä et ole oikein itsetietoisesti liikkunut astralimaailmassa, ja sinä olet kuitenkin semmoinen, jolla pitää olla ne kunnossa ja jolla ne varmasti ovat hyvässä kunnossa menneisyydestä. Näytä nyt, kuka olet! Se tajunta, jota äidillä kuvataan, luottaa tällä tavalla häneen. Jeesus ensin ymmärtää, ettei hänen aikansa ole vielä tullut, mutta se oli kuitenkin tullut, sillä äiti sanoo palvelijoille: „tehkää niinkuin hän käskää.“ Ja Jeesus sanoo: „täyttäkää nämä astiat vedellä.“ Vesi on elämää, tunnetta, vesi kuvaa juuri astralisia voimia. Jeesus käskää siis tshakrojen täytyä vedellä eli tunteella. Ja ne täyttyvät kaikki vastaavilla tunteilla, mutta Jeesus seisoo siinä rauhallisena, ei hän joudu minkään tunteen valtaan, vaikka kaikki tshakrat saavat täytyä voimakkailla tunteilla. Ja sitten vasta Jeesus sanoo: „nyt otetaan yhdestä ja kaadetaan maljaan.“ Kuusi tshakraa on vain mainittu, siis malja on seitsemäs, se tshakra, joka on pään sisällä, ja se saa aikaan ihmeitä. Kun hierofantti saa sitä maistaa, huomaa hän: „tämähän on viiniä, kuinka sinulla on ollut niin huonoa elämää tshakroissa, ja tämä on niin hyvää, etten ole ennen maistanut semmoista.“

Seitsemäs tshakra on se, joka välittää tiedon yhteyden henkimailman kanssa. Jos sanomme, että nämä toiset tshakrat silloin, kun ne toimivat ihmisessä, välittävät tiedon alempien maailmojen kanssa, niin tämän korkeimman tshakran päässä on välttämättä oltava kunnossa, jotta yhteys korkeamman Minän, hengen maailman kanssa olisi olemassa. Jeesus siis tarkoittaa sanoa: nämä toisten tshakrat eivät siis tarvitse olla kunnossa, pääasia on, että korkein tshakra välittää yhteyden Jumalan

valtakunnan kanssa. Ja hierofantti tunnustaa samalla: tuo on totta. Tämä on nyt jotakin uutta, nyt olemme poikenneet vanhasta; ennen piti kaikkien astralisten kykyjen kehittyä, ennenkuin voi tulla vihityksi.

Jos ajattelemme, mitä teosofisissa kirjoissa on sanottu, niin tiedämme, että ennen arjalaista rotua Salainen Veljeskunta vaati kaikilta pyrkijöiltä, että heidän piti kehittää kaikkia astralisia kykyjä itsessään, sillä he eivät voineet tulla kysymykseen vihittävinä, jolleivat ne olleet kehittyneitä. Nyt se on muuttunut, nyt vaaditaan, että ihminen kehittää järkeään. Mutta me huomaamme, että kaikessa okkultismissa puhutaan hyvin paljon siitä, että ihmisen on ensin noustava astraaliruumiiseen ja kehitettävä sen kaikkia kykyjä, ja sitten, kun hän on siinä tietoinen, hän nousee korkeammalle. Tämä on melkein kaikessa okkultismissa jäänyt käytännölliseksi periaatteeksi. Mutta Jeesus tässä näyttää ja opettaa, ettei se ole välttämätöntä. Itse asiassa on olemassa toinen, parempi menetelmä, josta mad. Blavatsky aina puhui, ja se menetelmä on, että ihmisen ei ollenkaan pidä huolehtia näistä tshakroista ja astralisista kokemuksista, vaan että hänen pitää pyrkiä yhteyteen korkeamman Itsensä kanssa, taivasten valtakunnan kanssa. Hänen pitää silloin ainoastaan puhdistaa tshakrojaan, joka tapahtuu sillä tavalla, että hän niihin kaataa puhdasta vettä, että hän puhdistaa kokonaan tunne- ja ajatuselämänsä, se aivan kuin pestään puhtaassa vedessä, ettei ihmisessä ole mitään epäpuhdasta. Ja kun hän sillä tavalla puhdistaa astrali- ja ajatusruumistaan, silloin hän pääsee okkultisesti yhteyteen korkeamman Minänsä kanssa. Ja kun se yhteys tulee vihkimyksessä tietoiseksi, on silloin vain annettu viiniä tshakroiin, niin että ne mentaaliruumiissa tulevat eläviksi, mutta tottelevat vain henkeä, eivät itse ole herrana, vaan palvelijoina. Silmä ja katse luodaan ylhäältä alas, ei alhaalta ylös. – Ja tämä oli hierofantin mielestä silloin sangen uutta.

Tämä tuntuu hyvin salaperäiseltä ja ehkä käsittämättömältä, mutta sitä emme voi välttää, kun emme voi suoraan ja selvästi

puhua asioista. Kun koetamme tulkita mysteriotiedon kannalta asioita, tulee meidän puheemme hämäräksi. Mutta se, joka on kokenut, ymmärtää tämän.

Kun sitten kolmannessa luvussa Johanneksen evankeliumi siirtyy puhumaan aivan toisista asioista, siirtyy kertomaan Nikodemuksesta, joka kävi Jeesuksen luona, niin me huomaamme, että tässä luvussa taas, kun se käsitetään mystillisesti, kuvataan eteenpäin näitä samoja asioita. Tässä kerrotaan:

„Oli mies, eräs fariseus, nimeltä Nikodemus, juutalaisten ylimmäisiä. Hän tuli Jeesuksen luo yöllä ja sanoi hänelle: „rabbi, me tiedämme, että sinä olet tullut Jumalalta opettajaksi, sillä ei kukaan voi tehdä niitä ihmetöitä, joita sinä teet, jollei Jumala ole hänen kanssaan.“ Jeesus vastasi ja sanoi: „Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos ei ihminen uudestisynty, ei hän voi nähdä Jumalan valtakuntaa.“ – Sitten tässä kertomuksessa jatketaan Jeesuksen ja Nikodemuksen välistä keskustelua ja kerrotaan, kuin Nikodemus ihmettelee: „pitääkö ihmisen mennä takaisin äitinsä kohtuun?“ ja Jeesus taas ihmettelee, että Nikodemus on opettaja, eikä tiedä näitä asioita: „mitä sinä sitten ymmärrät, jos puhun taivaallisia asioita?“

Jos me nyt ensin käsitämme tämän asian fyysillisenä, realistisena tapahtumana tässä näkyväisessä maailmassa, niin meillä on sangen elävä kuva juutalaisesta opettajasta, papista, joka yöllä, silloin kun toiset eivät näe, menee Jeesuksen luo. Hän on kuunnellut Jeesuksen puheita ja ihmetellyt: on se merkillinen mies, todellinen opettajaolento – ja hän tuntee suurta mieltymystä Jeesukseen ja ajattelee, että hänen pitää mennä kysymään häneltä yhtä ja toista. Mutta kun hän ei osaa ottaa vielä varmaa kantaa, niin hän sellaisessa yhteiskunnallisessa asemassa olevana ei uskalla julkisesti mennä Jeesuksen luo. Hän on siis tavallaan pelkuri. Ja me ymmärrämme, että hänen asemansa tekee hänelle sen vaikeaksi. Ajatelkaamme nyt, että meillä olisi joku piispa, joka yht'äkkiä lukiessaan teosofisia kirjoja tuntisi sydämessään:

tämähän on merkillisen viehättävää ja tuntuu, kuin olisi se totta! Ja mitä enemmän hän tulee vakuutetuksi, että se on totta, mitä hän on lukenut, sitä vaikeammaksi tulee hänen asemansa: pitääkö hänen kieltää koko entinen oppinsa ja tunnustaa, että tämä on totta? Ja jos hän tahtoi enemmän kuulla joltakin teosofilta, niin ei hän tahtoi antaa kaikkien tietää, että hän menee hänen luokseen. Mehän voimme ymmärtää tämmöistä varovaisuutta. Pelkuruutta se on luonnollisesti, ei se ole silloin todellista totuuden etsimistä, sillä ihminen, joka etsii totuutta, ei ajattele itseään yhtään, ei välitä siitä, vaikka ihmiset tuomitsisivatkin.

Tältä kannalta voimme ymmärtää Nikodemusta. Hän oli opettaja, pappi, joka meni Jeesuksen luo puhumaan. Ja Jeesus sanoo hänelle: „eiväthän ne ole niin ihmeellisiä asioita, mitä puhun ja teen, sillä kyllähän sinun pitää tietää, että ihminen voi semmoista puhua ja tehdä, jos hän on syntynyt ylhäältä.“ Kreikkalaisessa tekstissä käytetään sanaa „ylhäältä“. Samalla silloin Nikodemus paljastaa itsensä, hän ei tiedä mitään ylhäältä syntymisestä, ei, että ihmisen pitäisi olla henkisesti uudesti syntynyt, vaikka hän paljon tuntee teologiaa, sillä hän on tohtori ja professori Israelissa.

Näin tämä kertomus tulee teologian ja teosofian väliseksi satiriksi, teologian, jonka tiedekunnassa luemme jumaluusoppia, ja teosofian, joka on jumalallista viisautta. Tällä tavalla tämä on pientä pilantekoa kirkoista ja papeista. „Niinkö vähän sitä tiedät, vaikka olet piispan arvossa, mitä sitten, jos todella puhun sinulle salaisia asioita?“, sanoo Jeesus.

Mutta niinkuin muutkin kohdat, niin tämäkin kolmas luku Johanneksen evankeliumissa voidaan ymmärtää mystisesti. Tässä kertomuksessa on itse asiassa yksi sana, joka antaa avaimen tuohon mystilliseen tulkintaan; tämä sana esiintyy siinä lauseessa, joka seuraa, kun ensin mainitaan, että Nikodemus oli juutalaisten ylimmäisiä: „hän tuli Jeesuksen luo yöllä“. Tuo sana „yöllä“ on silloin avain. Mitä merkitsee, että Nikodemus oli juutalaisten ylimmäisiä, opettaja Israelissa? Israel on Jumalan

oma kansa, se näkymätön veljeskunta, johon kuuluvat ne ihmiset, jotka ovat jo ei ainoastaan todellisia totuudenetsijöitä, vaan myös tietäjiä, jotka ovat jotakin kokeneet, voittaneet, jotka tietävät paljon, osaavat paljon. Nikodemus, joka oli rabbi, opettaja tässä näkymättömässä veljeskunnassa, totuuden tietäjien seurakunnassa, hän tulee yöllä Jeesuksen luo. Mitä se merkitsee? Se merkitsee: nukkuessa, astralisesti. Hän, joka on opettaja Israelissa, ei hän tuntisi mitään erinomaista hämmästyttä tai kunnioitusta nähdessään ja kuullessaan Jeesus Natsarealaista, jos hän heti huomaisi, ettei Jeesus ole mikään tietäjä, joskin ehkä etevä puhuja, mutta kun hän on katsellut Jeesusta, on hän on ajatellut: „siinä puhuu tietäjä; minun pitää mennä hänen luokseen, mutta en mene fyysillisesti, vaan yöllä, siinä taikaruumiissa, astraliruumiissa, toisessa käyttövälineessä, sillä jos hän on tietäjä, on hän siellä täydellinen opettaja.“ Ja hän menee Jeesuksen luo toisessa ruumiissa ja Jeesus ottaa hänet vastaan. Ja Nikodemuksen ensimmäinen huomio on, että Jeesus on siinä toisessa maailmassa aivan yhtä elävä ja todellinen kuin hän itsekkin. Silloin Nikodemus sanoo: „sinä olet todella rabbi, mestariolento; minä kumarrun sinun edessäsi, sillä sinä osaat tehdä semmoisia tekoja ja puhua niin fyysillisessä maailmassa, että ne osoittavat, että sinä olet hyvin suuri mestari, koska me, jotka näin liikumme astraliruumiissa, emme osaa niitä tekoja tehdä emmekä niitä sanoja puhua. Minä tunnustan sinut opettajaksi, mestariksi.“

Sitten Jeesus keskustelee Nikodemuksen kanssa toisella puolen. Hän sanoo: „Sinähän olet itse rabbi Israelissa, mestari ja opettaja sielujen seurakunnassa, tässä näkymättömässä, astralisessa veljeskunnassa, etkö sinä siis ymmärrä, mistä ovat minun tietoni ja voimatekoni? Etkö sinä ymmärrä, ettei ole siinä kyllin, että ihminen on tällä tavalla syntynyt astralisesti, syntynyt tässä näkymättömässä maailmassa tietoiseksi ja eläväksi olennoiksi, etkö tiedä, että vaaditaan enemmän, vaaditaan, että pitää syntyä ylhäältä päin, sillä ei voi kukaan nousta taivaaseen muu kuin se, joka on taivaasta tullut? Te kyllä olette kaikki

Israelin rabbeja ja tietäjiä, jotka tässä yöllisessä, astralisessa maailmassa liikutte, te olette kehittäneet itsessänne astraaliruumiin ja eetteriruumiin tshakroja, te olette kyllä syntynyt myös vedestä eikä ainoastaan lihasta ja verestä, mutta etkö tiedä sitä, että kuoleamalla on vielä valta teidän yli. Te olette itsetietoisia tässä astralimaailmassa, mutta se ei vielä merkitse ijankaikkista elämää, sen autuuden saavuttamista, mikä on ihmiselle määrätty. Teidän täytyy vielä syntyä ylhäältä, se on se uusi, jonka minä olen tuonut mukani, minä, joka olen syntynyt ylhäältä, minä, joka olen aikojen aamusta saakka ollut, sillä se minä, joka puhuu, on juuri se Minä, joka on ollut, joka on se, mikä minä olen. Se, joka tässä puhuu sinulle, on se aikojen alusta saakka ollut Sana, Kristus, iankaikkinen, taivaallinen Ihminen, se, joka taivaassa on ja joka taivaasta on astunut tänne alas. Sinä olet kyllä saavuttanut paljon tietoja, kykyjä ja voimia, mutta ikuista elämää et saavuta, ennenkuin yhdyt Minuun, otat vastaan Minut, joka olen taivaassa ja taivaasta tullut. Oi, sinä israelilainen rabbi, sinun pitää ymmärtää, että Isä, Jumala, joka on kaiken elämän takana, on niin rakastanut maailmaa, että Hän antoi ainoan Poikansa, minut, ihmiskunnalle. Hän antoi tämän Sanan, Logoksen, ja se Sana, Logos, on kaikkien takana, kaikkien sisällä peitossa; se on Ihmisen poikana jokaisessa. Se Ihmisen Poika on ylennettävä, se on teidän opittava tuntemaan. Minut, joka puhun tässä Jeesuksessa, teidän täytyy kaikkien oppia tuntemaan, sillä minä olen se, jonka Isä on lähettänyt maailmaan, joka olen tullut maailmaa pelastamaan. En ole tullut maailmaa tuomitsemaan, niinkuin te kaikissa tiedoissanne ja taidoissanne sentään ajattelette. Te pidätte laista kiinni, katsotte aina, että kaikki pitää olla lain mukaan ja te rankaisette niitä, jotka eivät menettele lain mukaan. Tämä on luonnollista teidän kannaltanne; mutta tietäkää, että lain täyttymys on siinä tajunnassa, jossa minä elän, siinä rakkaudessa, joka on kaiken takana. Kun siihen yhdytte, niin että ymmärrätte sitä rakkautta ja tulette siitä osallisiksi, jolla Isä Jumala rakastaa maailmaa, silloin olette vapautuneet kaikesta

laista, olette sen yläpuolelle nousseet; sillä te itse olette kaiken lain täyttymys. Silloin on teissä ijankaikkinen elämä alkanut.“

Tässä kertomuksessa ei puhuta mitään siitä, mitä Nikodemus vastasi tai sanoi. Kuka ties hän tuli vakuutetuksi, kuka ties ymmärsi ja ehkä sai tuossa toisessa tilassa vilahdukselta nähdä Jumalan Pojan, Sanan, Logoksen, jonka kautta kaikki tehty on, mitä on tehty: ehkä hän sai nähdä sen Hengen ja tulla siitä osalliseksi.